

BEDEN EğİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN GELECEĞE YÖNELİK KAYGILARI

Doç. Dr. Adem BAYAR
Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
adembayar80@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8693-9523

Ahmet DÜZGÜNCE
Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
ahmetduzgunce@gmail.com
ORCID: 0000-0003-2603-5554

Semih Murat CANER
Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
smhcaner@hotmail.com
ORCID:0000-0001-6761-1314

Özet

Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin gelecek hakkında duydukları kaygıların nedenlerini ve buna ilişkin olası çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışma boyunca araştırmacılar "Kaygı kavramının tanımı nedir? Kaygı durumunda ne tür belirtiler ortaya çıkmaktadır? ve Kaygının üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır?" sorularına yanıt aramışlardır. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde düzenlenen bu araştırma olgu bilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde benzeşik (homojen) örnekleme tekniği ile belirlenen Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde eğitimlerine devam eden 12 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların kaygı kavramını endişe, anksiyete, heyecan ve korku şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcılar kaygı durumunda ortaya çıkan belirtileri fiziksel belirtiler ve psikolojik belirtiler olarak iki başlık altında sıralamışlardır. Son olarak katılımcılar kaygının üstesinden gelinmesi için belirsizliklerin ortadan kaldırılması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi, aile desteği ve çevresel baskıların azaltılması şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Çalışma sonucunda araştırmacılar kaygısız bir yaşamın mümkün olamayacağı ama kaygının kontrol altına alınarak olumsuz etkilerinin olabilecek en alt seviyeye çekilmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

Anahtar Sözcükler: Kaygı, üniversite, öğrenci.

FUTURE CONCERNS OF STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHING

Abstract

The aim of this research is to reveal the reasons of future concerns of students in the Department of Physical Education Teaching and find some solutions to overcome these concerns. In this context, throughout the study, the researchers have addressed the following research questions; "What is the definition of the concept of concern? What kind of symptoms occur in the case of concern? and What needs to be done to overcome concern?". This research has been organized by phenomenological research design within the framework of the qualitative research approach. The study group of the research consists of 12 university students continuing their

education in the Department of Physical Education Teaching, which is determined by homogeneous sampling technique within the framework of purposive sampling method. The data obtained with the semi-structured interview form was analyzed with the descriptive analysis technique. In this direction, it is seen that the participants have expressed the concept of concern as worry, anxiety, excitement, and fear. In addition, the participants have listed the symptoms that occur in the case of concern under two headings as physical symptoms and psychological symptoms. Finally, the participants have offered some suggestions to overcome concern, such as eliminating uncertainties, guidance and psychological counseling service, family support, and reducing environmental pressures. As a result of the research, the researchers have concluded that a carefree life is not possible, but that concern should be controlled, and its negative effects should be reduced to the lowest possible level.

Key Words: Concern, university, student.

GİRİŞ

Eğitim sisteminin önemli bir ögesi olan yükseköğretim sürecinde öğrenciler akademik anlamda başarılı olmanın yanı sıra yaşamını sürdürebilme, iyi arkadaşlıklar edinme ve bunu devam ettirebilme gibi sosyal anlamda da başarılı olmak durumundadırlar. Bundan dolayı üniversite hayatı bireyler için en güzel zaman dilimlerinden biri olarak görülse de öğrencilerin birçok problemle karşı karşıya kaldıkları dönem olarak da bilinmektedir (Gizir, 2005). Bu bağlamda ilgili alan yazın tarandığında son yıllarda üniversite öğrencilerinin yaşadıkları stres, depresyon ve kaygı durumlarına ilişkin çalışmaların sayısında dikkat çekici bir artış olduğu görülmektedir (Akın ve Çetin, 2007; Dikmen, 2021; Keleş, Durar ve Durmuş, 2022; Önal ve Hisar, 2018; Tunç ve Yapıcı, 2019; Üstün ve Bayar, 2015; Yıldız, 2018).

Ayrıca yükseköğretim sürecindeki öğrencilerin mezun olacakları son yılları hayatlarının en önemli dönüm noktalarından biridir. Çünkü bu dönemde bireylerin iş seçimi, gerçek hayatlarına ilişkin rollerini belirlemeye yönelik planları, arkadaşlıkları, iş bulamama korkuları ve çeşitli sorumluluklar karşısında kaygı düzeyleri ister istemez artmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak bireylerin ruh sağlıklarında bozulmalar meydana gelmektedir (Akkaya, 1999).

Türkiye’de eğitim almış yüksek sayıdaki genç işgücünün istihdam olanaklarının düşük olduğu ortadadır. Eğitimden istihdama geçişi kolaylaştırıcı kurum ve politikalara ihtiyaç olduğu, örgün eğitim sisteminde kazanılan niteliklerin işgücü piyasasının talepleriyle uyumadığı iki temel sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Yentürk ve Başlevent, 2007). Maalesef tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de genç işsizliği diye bir gerçeklik söz konusudur (Ulukan, 2020). Gün geçtikçe yükseköğretime devam eden kişi sayısı artmaktayken bu bireylerin iş bulma imkanları ters orantılı olarak azalmaktadır. Bu konuya dikkat çekmek için farklı araştırmacılar üniversite öğrencilerini konu alan çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Örneğin; Dursun ve Aytaç (2009) üniversite son sınıf öğrencilerinin katıldığı bir çalışmada öğrencilerin çoğunun mezun olduktan sonra iş bulma konusunda ümidi olmadığı, sürekli bir endişe ve umutsuzluk içerisinde oldukları bulgusuna ulaşmışlardır.

Son yıllarda Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının sayısının Milli Eğitim Bakanlığı’nın atama için ilan ettiği kadro sayısından fazla olması ve bazı alanlarda yığılmaların olması öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndan (KPSS) yüksek puan alma zorunluluğunu ortaya çıkartmıştır. Bu bağlamda lisans eğitimini tamamlamış ve iş yaşamına adım atacak olan öğretmen adayları mezun olduktan sonra girecekleri KPSS nedeniyle psikolojik sorunlar yaşamaktadırlar. Bu durum öğretmen adaylarının depresyon, kaygı ve umutsuzluk düzeylerini olumsuz olarak etkilemekte ve arttırmaktadır (Tümkaya, Aybek ve Çelik, 2007). Çünkü Cüceloğlu’nun (1996) da söylediği gibi gelecekte ne olacağını bilememek insanlar için en belirgin kaygı sebeplerinden biridir.

Kaygı kavramı insanlık tarihi boyunca en sık kullanılan sözcüklerden biridir. Bu bağlamda kaygı kavramı ruh bilim alanına yüz yılın ilk yarısında girmiş; kaygı konulu araştırmalara 1940’lı yılların sonunda ağırlık vermeye başlanmıştır (Köknel, 1989).

Kaygı kavramı ruh bilim alanında ilk kez tanımlayarak kullanan ve nedenleri üzerine araştırmalar yapan kişi Sigmund Freud’tur. Kaygı (anksiyete) kelimesinin kökü eski Yunanca “anxietas” olup endişe, korku ve merak anlamlarına gelmektedir (Köknel, 1988). Bazı bilim insanları ise kaygıyı anksiyete ya da bunaltı olarak betimlemişlerdir (Geçtan, 2000; Öztürk, 2004). Türkçeye ise kaygı kelimesi “hoş olmayan, heyecansal bir endişe hali” şeklinde çevrilmiştir (Çifter, 1986). Canbaz (2001) kaygıyı kişilerin sahip oldukları değerlerin çözemeyeceğini

düşündükleri tehditler karşısında yaşadıkları duygu durumu olarak açıklamıştır. Temel ihtiyaçların giderilmesi sonucunda ortaya çıkan rahatsız edici bir duygu durumu olarak açıklanan kaygı; stres, bıkkınlık ve bezginlik şeklinde dışarı yansımaktadır (Baymur, 1989; Öget, 1981). Steers'e (1984) göre kaygı gelecekte gerçekleşmesi olası olaylar ya da bazı belirsizlikler için hissedilen genel bir huzursuzluk ve endişe hali olarak açıklanabilir (Akt., Ekşi, 2006). Sebebi belli olmayan, ortada gözle görülür herhangi bir tehdit edici unsur yokken bireyin deneyimlediği huzursuzluk ve tedirginlik hali olarak tanımlanan (Şahin, 2019) kaygı Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre ise; "Üzüntü ve endişe duyulan düşünce, tasa" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022).

Sadece psikolojik temelli bir kavram olmayan kaygı aynı zamanda sosyolojik ve ekonomik açılardan da ele alınabilir. Sosyolojik açıdan kaygı birey ile bireyin çevresini oluşturan kişiler arasında meydana gelen gerilim neticesinde ortaya çıkan bir gerçekliktir (Taburoğlu, 2016). Ekonomik açıdan bakıldığında ise özellikle son yıllarda tüketim toplumu haline gelen yeni nesillerin kaygılarının daha da yüksek olduğu ortadadır (Aydın, 2022). Çünkü tüketim toplumlarında seçim tercihinin fazla olması bireylerde ister istemez karar verememe durumundan dolayı bazı kaygıların yaşanmasına neden olur (Salecl, 2018). Esasen bakıldığında bireylerde farklı nedenlerden dolayı ortaya çıkan kaygı duygusu, bireylerin bir şeye sahip olma arzusu ile artar (Aydın, 2021).

Kaygı kavramı ile korku kavramı aynı ya da benzer manalara geldiği düşünülerek zaman zaman birbirinin yerine kullanılmaktadır. Ancak korku kavramının kaynağının biliniyor olması, daha şiddetli ve kısa zaman dilimini kapsıyor olmasından dolayı korku kavramı kaygı kavramından farklıdır (Özer, 2002). Kaygı ile korku arasındaki temel ayrım somut olup olmama durumu olarak kabul edilebilir. Çünkü kaygı belirsizlik neticesinde ortaya çıkan ve henüz olmamış bir durum için bireyde meydana gelen ruhsal bir hissiyat iken korku somut olarak ortaya çıkmış ve var olan bir durum için bireyde meydana gelen duygu durumudur. Bir başka anlatımla kaygı, gelecekte olması muhtemel bir durumla ilgili iken korku şu an da var olan gözle görülür bir tehdit ve tehlike karşısında ortaya çıkar (Şahin, 2019). Dolayısı ile kaygı durumunda birey neye niçin kaygı duyduğunu tam olarak bilemezken korku durumunda birey neyden ve niçin korktuğunu bilir. Bu bağlamda kaygı bireyin ruh sağlığını bozucu bir unsur iken korku bireyin uyum sağlaması sürecine katkı sağlar (Şenol, 2006). Ayrıca kaygı bir sebepken korku bu kaygının bir sonucu olarak düşünülebilir (Heidegger, 2019).

Kaygı içerisinde bulunan bireylerde göze çarpar biçimde bazı bedensel ve ruhsal dışavurumlar söz konusudur. Bunlar iştahsızlık, uyku düzensizliği, göğüs daralması, çarpıntı, baş ağrısı, kısık ses, ağızda kuruma, titreme, kalp çarpıntısı, gözbebeklerinin büyümesi, terleme, idrar tutamama, kasılma ile kan ve nabız basıncında olağan dışı artış olarak sıralanabilir (Baltas ve Baltas, 2008; Çifter, 1986; Gençtan, 1998; Köknel, 1995; Kuru, 2000; Şahin, 2017). Benzer şekilde Öztürk (2004) ve Şahin (2019) kaygı içerisinde olan bireylerde huzursuzluk, ani sinirlilik, sabırsızlık, konuşmada zorluk, sürekli olarak kötü bir şey olacağını düşünmek, küçük şeyleri abartmak, sürekli panik içerisinde olmak, karar verememek, sürekli olarak yorgun olmak, yüzeysel ilişkiler kurmak, dikkati toplayamamak, kalp atışında düzensizlik, aşırı ağır kuruluşuna sahip olmak ve kaslarda gerginlik gibi birtakım semptomların ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Sebepler sonuç ilişkisi açısından düşünüldüğünde kaygının nedenleri ortadan kaldırıldığında kaygı duygusu da otomatik olarak ortadan kalkacaktır. Bu bağlamda ilgili alan yazın incelendiğinde gelecek hakkındaki belirsizlik durumunun kaygı oluşumunda önemli bir rol oynadığı açıktır (Cüceloğlu, 1993). Bunun yanı sıra aile ortamı ve (yanlış) anne baba tutumlarının kaygı oluşumunda önemli bir etken olduğu bilim insanları tarafından ortaya konulmuştur (Alisanoğlu ve Ulutaş, 2000; 2003; Çağlar, 1981; Gençtan, 1981). Ayrıca Akkaya (1999) kaygı için sosyal çevrenin önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Sheehan'da (1999) benzer şekilde sosyal belirleyicilerin kaygı oluşumunda önemli bir etken olduğunu ifade etmiştir. Yukarıda değinilen kaygı nedenleri ortadan kaldırıldığında bireylerde kaygı durumu kalkmış olur. Tüm bunların yanı sıra üniversite öğrencilerine yönelik yapılacak olan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kaygının azaltılması açısından oldukça önemli bir yere sahiptir (Akkaya, 1999; Üstün ve Bayar, 2015).

İlgili alan yazına göz atıldığında son yıllarda üniversite öğrencilerinin yaşadıkları stres, depresyon ve kaygı durumlarını konu alan çalışmaların sayısında göze çarpar bir artış görülse de (Akin ve Çetin, 2007; Dikmen, 2021; Keleş, Durar ve Durmuş, 2022; Önal ve Hisar, 2018; Tunç ve Yapıcı, 2019; Üstün ve Bayar, 2015; Yıldız, 2018) Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğretmen adaylarını doğrudan kapsayan çalışmalar benzer olarak artış göstermemiştir. Bu bağlamda ilgili çalışma alan yazına katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin gelecek hakkında duydukları kaygıların nedenlerini ve buna ilişkin olası çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışma boyunca araştırmacılar aşağıdaki sorulara yanıt aramışlardır. Katılımcılara göre;

- 1- Kaygı kavramının tanımı nedir?
- 2- Kaygı durumunda ne tür belirtiler ortaya çıkmaktadır?
- 3- Kaygının üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır?

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın yöntemi, araştırmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile araştırmacıların rolleri başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

İlgili araştırma nitel araştırma anlayışı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımı sosyal yaşamı ve insanla ilgili konuları kendine ait usullerle ele alarak irdelenen bir süreçtir (Creswell, 2009). Nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen çalışmalarda üzerinde çalışılan olay ve olgular, doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ele alınıp çok yönlü ve geniş bir zaman diliminde derinlemesine irdelenir (Saban ve Ersoy, 2019).

Araştırmanın Deseni

Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda gerçekleştirilen bu araştırma olgu bilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Olgu bilim deseni ile gerçekleştirilen araştırmalarda bireylerin deneyimlerini merkeze alarak bir olay, olgu ya da kavramla ilgili yaşanmışlıklarının anlamlarını ortaya çıkarmak esastır (Creswell, 2009). Bunun doğal bir sonucu olarak olgu bilim deseni ile yapılan araştırmalarda birinci elden ve öznel bilgi toplanmak amaçlanmaktadır (Akturan ve Esen, 2008). Olgu bilim deseni ile kişilerin olgulara ilişkin öznel görüşlerini ortaya koyan bir analizin yapılması mümkündür (Özdemir, 2010).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde benzeşik (homojen) örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Benzeşik (homojen) örnekleme tekniğinde az sayıda ama birbirlerine benzeyen kişilerle çalışılan konu derinlemesine ele alınır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim öğretim yılında devlete bağlı bir yükseköğretim kurumunda eğitimlerine devam eden 12 öğretmen adayından meydana gelmektedir. Katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri ve düşüncelerini açıkça ifade edebilmeleri amacı ile kişisel bilgileri gizli tutulmuş; katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11 ve Ö12 şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Sınıf	Bölümü
Ö1	K	21	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö2	E	23	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö3	E	22	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö4	E	23	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö5	E	22	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö6	E	24	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö7	K	22	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö8	K	22	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö9	E	23	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö10	E	23	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö11	K	22	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Ö12	E	24	4	Beden Eğitimi Öğretmenliği

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 4’ü kadın 8’i erkek; yaş aralıkları 21-24 aralığında değişmekte; tamamı Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan 4. Sınıf öğrencisidir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmacılar yarı yapılandırılmış görüşme yöntemini, öğretmen adaylarının araştırma konusu ile ilgili deneyimlerine birincil elden ulaşmak gayesi ile başvurmuşlardır. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi araştırmacıya; katılımcıların üzerinde çalışılan konuyla ilgili bakış açılarını derinlemesine anlamak, katılımcılara ek sorular yöneltebilmek, katılımcıların sorularla ilgili cevapları örneklerle anlatmalarını talep etmek ve görüşme sürecini belirli bir düzende gerçekleştirebilmek gibi bazı avantajlara sahiptir (Bogdan ve Biklen, 2007; Çepni, 2005; Marshall ve Rosman, 1999).

Araştırmacılar çalışmanın amacını göz önünde bulundurarak, ilgili alan yazını taramış; bunun devamında uzman görüşü almış, sonrasında ise iki öğretmen adayı ile soruların anlaşılabilirliğinden emin olmak için ön görüşme yaparak bu iki kişiden gelen geri dönütler neticesinde görüşme formunun son hali elde etmişlerdir.

Görüşmeler katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri yer ve zamanda yüz yüze gerçekleştirilmiş olup her bir görüşme ortalama 30 dakika sürmüştür. Katılımcıların izinleri ile ses kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmeler olduğu gibi Word programında yazılı hale dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Buna göre veriler alan yazın taraması sonucu elde edilen tema ve kodlara göre yorumlanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniğine başvurulma sebebi betimsel analiz sürecinde elde edilen verilerin analizinin daha önceden tespit edilen temalara göre özetlemeye ve yorumlamaya göre yapılabilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Katılımcıların görüşme sorularını samimi ve içten yanıtlamaları için katılımcılara araştırma konusu ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmış, katılımcılar kişisel bilgileri gizli kalacak biçimde kodlanmıştır (Eren, 2020). Bunun yanı sıra katılımcıların vermiş olduğu yanıtların bir kısmına bulgular bölümünde örnek cümle olarak bulguları desteklemesi amacı ile yer verilmiştir.

Araştırma sürecince uzman görüşünden faydalanılmış; dahası öğretmen adaylarından yazıya aktarılan görüşme kayıtlarını okumaları ve eğer yanlış ya da eksik ifadeler var ise bunların düzeltilmesi istenmiştir. Bu uygulamalar neticesinde uzman görüşü ve katılımcı teyidi alınarak araştırmanın inandırıcılığının (iç geçerlilik) artırılması amaçlanmıştır (Lincoln ve Guba, 1985). Bunlara ek olarak katılımcıların amaçlı örneklem doğrultusunda belirlenmesi ve onlarla gerçekleştirilen görüşmelerden toplanan verilerden alınan doğrudan alıntılar ile araştırma bulguları desteklenmeye çalışılmıştır. Böylece araştırmanın dış geçerliliğinin (aktarılabirlik-transfer edilebilirlik) sağlanması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ayrıca araştırmacıların araştırılan konu ile ilgili deneyimlere katılımcı rolü başlığı altında kısaca değinmeleri ve araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ait demografik özelliklerin gösterilmesi ile dış güvenilirlik; verilerin betimsel olarak çözümlenmesi ve veri analizi sürecinde başka bir araştırmacıdan sonuçları teyit etmesi istenmesi ile iç güvenilirliğin sağlanması amaçlanmıştır (LeCompte ve Goetz, 1982; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmacıların Rolü

Birinci araştırmacı 2013 yılından bugüne üniversitede akademisyen olarak görev yapmaktadır. Geçen süreç içerisinde birçok öğrencisinin gelecek adına kaygılı olduklarına kulak misafiri olan araştırmacı son yıllarda öğretmenlik ataması ile ilgili yaşanan plansızlıklara ve bunun sonucunda gençlerde meydana gelen aşırı derecedeki kaygılı olma gerçekliğine dikkat çekmek, bu soruna yönelik olası çözüm yolları ortaya koymak amacı ile bu çalışmayı gerçekleştirmeye karar vermiştir.

İkinci araştırmacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’ndan mezun olduktan sonra lisansüstü eğitimine başlamış, şu anda doktora eğitimine devam etmektedir. Araştırmacının mezun olduğu günden bugüne farklı üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Bölümlerinden mezun olan birçok arkadaşı olmuş; araştırmacı bunların bir kısmının geleceğe yönelik ciddi düzeyde kaygılı olduklarını görmüştür. Bundan dolayı araştırmacı bu gerçekliğe dikkat çekmek ve olası çözüm yolları bulmak amacı ile bu çalışmayı gerçekleştirmeye karar vermiştir.

Üçüncü araştırmacı Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünden mezun olduktan sonra aynı programda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Gerek sınıf arkadaşları gerekse aynı programda okuyan birçok arkadaşının sürekli kaygılı olduklarına tanıklık etmiştir. Bundan dolayı bu gerçekliğe dikkat çekmek için bu çalışmayı gerçekleştirmeye karar vermiştir.

BULGULAR

Elde edilen bulgular araştırma sorularına göre analiz edilmiştir. Araştırmanın birinci sorusu “Kaygı kavramının tanımı nedir?” şeklindedir. Buna göre katılımcılar kaygı kavramını; endişe, anksiyete, heyecan ve korku şeklinde ifade etmişlerdir. Bu soruya ilişkin verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Kaygı Kavramına İlişkin Algıları

Sıra	Kod	f	%	Örnek cümle
1	Endişe	6	40	“Bana göre kaygılı olmak ile endişeli olmak aynı şey. Bundan dolayı kaygı kelimesi yerine eş anlamlı olarak endişe kelimesini kullanabiliriz diye düşünüyorum.” (Ö1).
2	Anksiyete	4	27	“Kaygı normalin ötesinde insanın sinirini bozucu bir duygu durumu. Aşırı olması nedeniyle kaygı kavramı anksiyete duygu durumu olarak düşünülebilir” (Ö12)
3	Heyecan	3	20	“Ne zaman bir konu hakkında kaygı duysam o zaman kalbim yerinden çıkacakmış gibi aşırı bir heyecan hissediyorum. Bundan dolayı bana göre kaygı ile aşırı heyecanlı olmak aynı şey” (Ö4).
4	Korku	2	13	“Olmasını istediğimiz bir şeyin olmaması ya da olmamasını istemediğimiz bir şeyin olması durumunda yaşadığımız korku olarak tanımlayabilirim kaygıyı. Bu tanıma göre kaygı ile korku aynı şey olsa gerek.” (Ö7)
Toplam		15	100	

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların kaygı kavramı %40 oranında endişe, %27 oranında anksiyete, %20 oranında heyecan ve %13 oranında korku kavramı ile bir tuttukları görülmüştür.

Araştırmanın ikinci sorusu “Kaygı durumunda ne tür belirtiler ortaya çıkmaktadır?” şeklindedir. Buna göre katılımcılar kaygı durumunda ortaya çıkan belirtileri fiziksel ve psikolojik olmak üzere iki tema altında sınıflandırmışlardır. Buna göre kaygı durumunda ortaya çıkan fiziksel belirtiler; ağız kuruması, baş ağrısı, bulantı, kalp çarpıntısı, iştah kaybı, olağan dışı terleme, uykusuz kalma ve nefes alıp vermede zorluklar şeklinde sıralanmaktadır. Kaygı durumunda ortaya çıkan psikolojik belirtiler ise kendini güçsüz hissetme, panik halinde olma, tedirgin-gergin olma, huzursuz olma ve kendini güvende hissetmeme şeklinde sıralanmaktadır. Bu soruya ilişkin verilen cevaplar Tablo 3 ve Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Kaygı Durumunda Ortaya Çıkan Fiziksel Belirtiler

Sıra	Kod	f	%	Örnek cümle
1	Ağız kuruması	9	21	“Kaygılı olduğum anlarda öncelikli olarak ağızım boğazıma kadar kurur. Sansarinki saatlerce çölde yürüyorum.” (Ö5)
2	Baş ağrısı	7	17	“Kaygıya dayalı olarak sürekli baş ağrısı çekmekteyim. İlaç ile sadece ağrı diniyor ama geçmiyor. Çünkü sürekli olarak kaygı halindeyim.” (Ö8).
3	Bulantı	7	17	“Ne zaman bir konuda kaygı yaşasam midem bulanıyor ve kusasım geliyor.” (Ö6).
4	Kalp çarpıntısı	6	14	“Bazen göğüs kafesim yarılacak ve kalbim içinden fırlayacak gibi oluyor. Elimde değil maalesef bu durum. Olur olmaz her şeye karşı endişe duyuyorum.” (Ö1).
5	İştah kaybı	5	12	“Bazen günlerce yemek yiyemem geliyor. Hatta sırf bundan dolayı annemle tartışıyoruz. Bana sürekli olarak yemek için yaşamıyorsan bile yaşamak için yemelisin deyip duruyor.” (Ö9).
6	Olağan dışı terleme	3	7	“Kaygılandığım anlarda başta ellerim olmak üzere vücudumda aşırı bir terleme meydana geliyor. Bu elbette beni rahatsız ediyor ama ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum.” (Ö2).

7	Uykusuz kalma	3	7	“Bir konuyu kafama taktığımda önce uyku problemi yaşıyorum. Saatlerce sağa sola dönmeme rağmen bir türlü uykuya dalamıyorum.” (Ö10).
8	Nefes alıp vermede zorluklar	2	5	“Grip olduğunuzda nefes alamazsınız ya da aldığınız nefesi veremezsiniz ya. İşte onun gibi bir şey. Kaygılı olduğum durumlarda nefes alıp vermede çok ciddi sorunlar yaşıyorum.” (Ö3).
	Toplam	42	100	

Tablo 3’te görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kaygı durumunda ortaya çıkan fiziksel belirtileri; %21 oranında ağız kuruması, %17 oranında baş ağrısı, %17 oranında bulantı, %14 oranında kalp çarpıntısı, %12 oranında iştah kaybı, %7 oranında olağan dışı terleme, %7 oranında uykusuz kalma ve %5 oranında nefes alıp vermede zorluklar şeklinde sıraladıkları görülmüştür.

Tablo 4. Kaygı Durumunda Ortaya Çıkan Psikolojik Belirtiler

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Kendini güçsüz hissetme	6	27	“Kaygılı olduğum anlarda kendimi o kadar güçsüz ve zavallı hissediyorum ki ölmeye bile mecalim yok o anda. Sadece yaşıyorum ama o kadar güçsüz o kadar acizce ki kelimelerle anlatmam mümkün değil.” (Ö7).
2	Panik halinde olma	5	23	“Bir konuda kaygı yaşadığımda tabir yerindeyse elim ayağıma dolaşüyor, ne yapacağıma karar veremiyorum. Tam bir panik halindeyim.” (Ö6)
3	Tedirgin-gergin olma	5	23	Bir konuyu kafama takıp kaygılandığımda ister istemez daha gergin oluyorum. Bu da normalde hiç sinirlenemeyeceğim şeylere sinirlenmeme neden olmakta maalesef.” (Ö11).
4	Huzursuz olma	4	18	“İçimde büyük bir huzursuzluk oluşuyor. Buna engel olmak istesem de olamıyorum. Kaygılı olduğum anda huzur sıfır.” (Ö9).
5	Kendini güvende hissetmeme	2	9	“Bana göre kaygılı olmak kişide kendini güvende hissetmemeye neden oluyor. Çünkü ne zaman kendimi güvende hissetmesem o zaman fark ediyorum ki aşırı kaygılıyım.” (Ö5)
	Toplam	12	100	

Tablo 4’te görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kaygı durumunda ortaya çıkan psikolojik belirtileri; %27 oranında kendini güçsüz hissetme, %23 oranında panik halinde olma, %23 oranında tedirgin-gergin olma, %18 oranında huzursuz olma ve %9 oranında kendini güvende hissetmeme şeklinde sıraladıkları görülmüştür.

Araştırmamanın üçüncü ve son sorusu “Kaygının üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır?” şeklindedir. Buna göre katılımcılar kaygının üstesinde gelinmesi için; belirsizliklerin ortadan kaldırılması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi, aile desteği ve çevresel baskıların azaltılması şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Bu soruya ilişkin verilen cevaplar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Kaygının Çözümü İçin Öneriler

Sıra	Kod	f	%	Örnek cümle
1	Belirsizliklerin ortadan kaldırılması	12	35	“Bana göre bizim ülkemizdeki sürdürülebilir bir devlet politikası yok. Bırakın yarını bugünün ne olacağı konusunda emin değiliz. Böyle olunca da ister istemez kaygılı oluyoruz.” (Ö1).
2	Rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi	10	29	“Üniversitelerde rehberlik ve psikolojik danışmanlık servislerinin olması ve sadece kâğıt üzerinde olmayıp daha etkin rol oynaması gerekmektedir. Biz gençler üniversiteyi kazandık ama sonrası hakkında yeteri kadar bilgilendirilmiyor, geleceğimiz ile ilgili kararlarda profesyonel bir yardım alamıyoruz.” (Ö10).
3	Aile desteği	6	18	“Annem ve babam sürekli olarak yakında okul bitecek deyip duruyorlar. Tamam belki bana destek olmaya çalışıyorlar ama bu şekilde yaparak beni daha da kaygılı bir kişi haline getiriyorlar.” (Ö6).

4	Çevresel baskıların azaltılması	6	18	“Çevremdeki insanların ve komşularımızın sürekli olarak atanamazsan ne yapacaksın demelerinden bıktım. Biraz huzur istiyorum yahu. Size ne.” (Ö8).
	Toplam	34	100	

Tablo 5’te görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kaygının üstesinden gelinmesi için %35 oranında belirsizliklerin ortadan kaldırılması, %29 oranında rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi, %18 oranında aile desteği ve %18 oranında çevresel baskıların azaltılması şeklinde birtakım önerilerde buldukları görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan öğrencilerin gelecek hakkında duydukları kaygıların nedenlerini ve buna ilişkin olası çözüm yollarını ortaya koymak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kaygı kavramını endişe, anksiyete, heyecan ve korku şeklinde ifade ettikleri sonucuna varılmıştır. İlgili alan yazına bakıldığında benzer şekilde araştırmacılar kaygı kavramını endişe, huzursuzluk, tedirginlik, anksiyete, korku ve tasa olarak tanımlamışlardır (Ekşi, 2006; Köknel, 1988; Öztürk, 2004; Şahin, 2019; TDK, 2022). Ancak bazı bilim insanları kaygı ile korkunun birbirlerinden farklı iki kavram olduğunu belirtmişlerdir (Özer, 2002; Şahin, 2019; Şenol, 2006).

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kaygı durumunda ortaya çıkan belirtileri fiziksel belirtiler olarak ağız kuruması, baş ağrısı, bulantı, kalp çarpıntısı, iştah kaybı, olağan dışı terleme, uykusuz kalma ve nefes alıp vermede zorluklar yaşama; psikolojik belirtiler olarak ise kendini güçsüz hissetme, panik halinde olma, tedirgin-gergin olma, huzursuz olma ve kendini güvende hissetmeme şeklinde sıraladıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alan yazına bakıldığında benzer şekilde bilim insanları kaygı içerisinde bulunan bireylerde dikkat çekici bir şekilde bazı fiziksel ve psikolojik değişimler meydana geldiğini belirtmişlerdir. Buna göre kaygılı insanlarda iştahsızlık, uyku düzensizliği, göğüs daralması, çarpıntı, baş ağrısı, kısık ses, ağızda kuruma, titreme, kalp çarpıntısı, gözbebeklerinin büyümesi, terleme, idrar tutamama, kasılma ile kan ve nabız basıncında olağan dışı artışlar, huzursuzluk, ani sinirlilik, sabırsızlık, konuşmada zorluk, sürekli olarak kötü bir şey olacağını düşünmek, dikkati toplayamamak, kalp atışında düzensizlik, ve kaslarda gerginlik gibi birtakım semptomlar görülmektedir (Baltas ve Baltas, 2008; Çifter, 1986; Gençtan, 1998; Köknel, 1995; Kuru, 2000; Öztürk, 2004; Şahin, 2017; Şahin, 2019).

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kaygının üstesinden gelinmesi için belirsizliklerin ortadan kaldırılması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi, aile desteği ve çevresel baskıların azaltılması şeklinde birtakım önerilerde buldukları sonucuna varılmıştır. İlgili alan yazına bakıldığında kaygı oluşumunda belirsizlik (Cüceloğlu, 1993); aile ortamı ve (yanlış) anne baba tutumları (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2000; 2003; Çağlar, 1981; Gençtan, 1981); sosyal çevre ve sosyal belirleyicilerin (Aydın, 2022; Taburoğlu, 2016; Sheehan, 1999) önemli olduğu farklı bilim insanları tarafından vurgulanmıştır. Ayrıca Akkaya (1999) ve Üstün ve Bayar (2015) üniversite öğrencilerine yönelik yapılacak olan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin oldukça önemli olduğuna dikkat çekmişlerdir. Yukarıda belirtilen ve araştırmanın bulguları ile benzerlik gösteren öneriler dikkate alınırsa bireylerde var olan kaygı azaltılmış ya da olumsuz etkileri tümünden yok edilmiş olacaktır.

Çalışma sonucunda araştırmacılar kaygısız bir yaşamın mümkün olamayacağı ama kaygının kontrol altına alınarak olumsuz etkilerinin olabilecek en alt seviyeye çekilmesi gerektiği sonucuna varmışlardır. Bunun için toplumu meydana getiren en üst düzeydeki politika yapıcılardan toplumun en temel yapıtaşını oluşturan ailelere kadar toplumdaki her bir ögeye birtakım sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda bireylerde var olan kaygının olası olumsuz etkilerinin azaltılması ya da tümünden ortadan kaldırılması ancak bu durumla topyekûn bir mücadeleyle mümkün görülmektedir.

Araştırma bulguları doğrultusunda araştırmacılar üniversite öğrencilerinde var olan kaygının olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için bazı öneriler ortaya koymuşlardır. Bunlar;

1. Devlet olarak orta ve uzun vadeli planlamalar yapılarak toplumsal belirsizlikler ortadan kaldırılabilir.
2. Yükseköğretim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ağırlık verilmeli, eğer yok ise bu birimler üniversiteler tarafından ivedilikle kurulmalı, eğer var ise bu birimlere daha çok işlevsellik kazandırılabilir.

3. Aileler bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmeli, çocuklarına destek olacak eylem ve söylemler konusunda eğitimler verilebilir.
4. Toplum olarak tüm insanlar bir dizi eğitimden geçirilerek toplumsal bilinç ve farkındalık oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. ve Çetin, B. (2007). Depresyon, anksiyete, stres ölçęęi (DASÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (1), 241-268.
- Akkaya, S. (1999). *Üniversite son sınıftaki öğrencilerin kaygılarını etkileyen etmenler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Akturan, U. ve Esen, A. (2008). Fenomenoloji. T. Baş ve U. Akturan (Eds.), *Nitel Araştırma Yöntemleri: NVIVO 7.0 ile Nitel Araştırma* (s.83-98). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Alisinanoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2003). Çocukların kaygı düzeyleri ile annelerinin kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğilim ve Bilim*, 28(128), 65-71.
- Alisinanoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler. *Milli Eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, 145, 15.
- Aydın, R. (2022). Kaygı ve tüketim: Modern toplumda benliğin onarımı. *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 21 (1), 287-332.
- Aydın, R. (2021). *Üniversite öğrencilerinin tüketim tercihleri: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Çankaya Üniversitesi örnekleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Baltaş, A. ve Baltas, Z. (2008). *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Baymur, F. (1989). *Genel psikoloji*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: An introduction theories and methods (5th ed)*. Boston: Pearson Education Inc.
- Canbaz, S. (2001). *Samsun Çıracılık Eğitim Merkezi'ne devam eden çıracıların sosyo-demografik, çalışma yaşamı özelliklerinin ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Christensen, L. B., Johnson, B.R. ve Turner, L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev.Ed: A. Aypay). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed method approaches*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications, Inc.
- Cüceloğlu, D. (1993). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağlar, D. (1981). *Uyumsuz çocuklar ve eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş (2.baskı)*. Trabzon.
- Çifter, İ. (1986). *Psikiyatri*. Ankara: Şenel Basım Yayın.
- Dikmen, M. (2021). COVID-19 pandemisinde üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerinin sosyal medya bağımlılığı üzerindeki rolünün incelenmesi: Bir yapısal eşitlik modeli. *Bağımlılık Dergisi*, 22(1), 20-30.
- Ekşi, F. (2006). *Rehber öğretmenlerin okul iklimi algıları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Eren, Z. (2020). Bilimsel araştırma ve yayın etiği. E. Oğuz (Eds.), *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (373-429). Ankara: Eğiten Yayınları.
- Gençtan, E. (1981). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar*. Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.
- Gençtan, E. (1998). *İnsan olmak*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Gençtan, E. (2000). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Heidegger, M. (2019). *Varlık ve zaman*. (Çev. K. H. Ökten). 3. Baskı. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Keleş, İ., Durar, E. ve Durmuş, M. (2022). Koronavirüs (Covid-19) salgın sürecinde üniversite öğrencilerinin algılanan stres düzeylerini etkileyen faktörler. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(29), 36-48.
- Kuru, E. (2000). *Sporda psikoloji*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.
- Köknel, Ö. (1988). *Genel ve klinik psikiyatri*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Köknel, Ö. (1989). *Zorlanan insan*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Köknel, Ö. (1995). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Matbaası.

- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park. CA: Sage.
- Marshall, C. ve Rossman, G. B. (1999). *Designing qualitative research* (3rd ed). Thousand Oaks: Sage.
- Öget, Ö. (1981). *Anksiyetenin öğrenme ve hafızaya etkisi*. İstanbul: Güryay Matbaası.
- Önal, G. Ş. ve Hisar, K. M. (2018). Üniversite öğrencilerinde uykusuzluk şiddeti ve depresyon semptomları ilişkisi ve depresyon tedavisinin uykusuzluk şiddetine etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 125-130.
- Özer, K. (2002). *Kaygı*. İstanbul: Sistem Yayınevi.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Öztürk, O. (2004). *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Salecl, R. (2018). *Kaygı üzerine*. (Çev. B. E. Aksoy). 2. Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Sheehan, E. (1999). *Kaygı bozuklukları*. Çev: Murat Sağlam. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım. Ltd. Şti.
- Şahin, M. (2017) Davranışın biyolojik temelleri. H. Coşkun ve N. Ş. Özabacı (Eds.), *Psikolojiye Giriş* (35-90). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Şahin, M. (2019). Korku, kaygı ve kaygı (anksiyete) bozuklukları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(10), 117-135.
- Şenol, S. (2006). *Korkular gelişimsel anlamı ve tedavisi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Taburoğlu, Ö. (2016). Resim, söz ve yazı. 2. Baskı. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Tunç, A. Y. ve Yapıcı, G. (2019). Bir tıp fakültesindeki öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Public Health*, 17(2), 153-168.
- Tümkiye, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumu sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 953-974.
- Ulukan U. (2020). Esnek istihdam ve genç işsizliği: işsizlik göstergeleri üzerinden bir tartışma. *Politik Ekonomik Kuram*, 4(1), 1-19.
- Üstün A. ve Bayar, A. (2015). Üniversite öğrencilerinin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4(1), 384-90.
- Yentürk, N. ve Başlevent, C. (2007). *Türkiye'de genç işsizliği*. Gençlik Çalışmaları Birimi Araştırma Raporu, No:2.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldız, K. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi ve stres algılarının incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 80-99.

İnternet Kaynakları

<http://tdk.gov.tr>

Makale Geçmişi	Geliş: 01. 05.2022	Kabul: 24.05.2022	Yayın: 31.05.2022
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atıf	Bayar, A., Düzgünce, A. & Caner, S.M. (2022). Beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin geleceğe yönelik kaygıları. <i>Journal of Research in Education and Teaching</i> . 11 (2), ss. 108-117.		